

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет ветеринарної медицини
Кафедра епізоотології та паразитології

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

фахова вибіркова дисципліна 4

(Охорона здоров'я тварин)

вибірковий

(обов'язковий / вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми

«Ветеринарна медицина»

(назва)

за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина»

(шифр, назва)

на другому (магістерському) рівні вищої освіти

Суми – 2023

Розробник: Касяненко О.І., д.в.н., професор
завідувач кафедри епізоотології та паразитології

(підпис)

(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри епізоотології та паразитології (назва кафедри)	протокол від «19» червня 2023 року № 20	
	Завідувач кафедри	 Касяненко О.І. (прізвище, ініціали)

Погоджено:

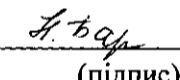
Гарант освітньої програми Шкромادا О.І.
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

 Нечипоренко О.Л.
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана:
(ПІБ)

(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації (Степан Боюк)
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 26.06 2023 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Охорона здоров'я тварин (фахова вибіркова дисципліна 4)			
2.	Факультет/кафедра	Факультет ветеринарної медицини / кафедра епізоотології та паразитології			
3.	Статус ОК	Вибірковий компонент ОП			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)				
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	«Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»			
6.	Рівень НРК	7 рівень			
7.	Семестр та тривалість вивчення	2 семестр (осінь), 15 тижнів			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5,0			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні/семінарські	Лабораторні	
		14	-	30	
10.	Мова навчання	Українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	д.в.н., професор Касяненко О.І.			
11.1	Контактна інформація	Корп. 3, каб. 81, Тел.: +8(096) 069 09 02; viber +8(095) 615 39 02 oksana_kasjanenko@ukr.net			
12.	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент пов'язаний із загальним цілями ОП та охоплює аспекти на яких ґрунтуються ветеринарні основи охорони здоров'я тварин. Вивчення дисципліни посилює основний компонент «Ветеринарні технології профілактики інфекційних хвороб тварин» і надає додаткові поглиблені знання щодо науково-обґрунтованого планування, організації і проведення заходів попередження негативного впливу факторів на здоров'я тварин.			
13.	Мета освітнього компонента	Метою освітнього компонента є формування у студентів здатності динамічно поєднувати знання, уміння, комунікативні навички, розв'язувати комплексні проблеми під час професійної діяльності та використовувати методи профілактики, діагностики, лікування продуктивних тварин за інфекційних хвороб та впроваджувати інноваційні технології у професійну діяльність.			
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент базується на основі вивчення ОК: Епізоотологія та інфекційні хвороби, Ветеринарні технології профілактики заразних хвороб тварин, Ветеринарні технології профілактики інфекційних хвороб тварин.			
15.	Політика академічної доброчесності	Під час вивчення ОК не допускаються будь-які прояви академічної недоброчесності. При виявленні порушення академічної доброчесності (списування, академічний плагіат) виконане завдання не зараховується			

		і направляєтся на повторне виконання. Інструментами протидії порушенням академічної доброчесності є системи Plagiarism check algorithm . У випадку виникнення порушень реагування відбувається відповідно до нормативної документації щодо академічної доброчесності учасників освітнього процесу в Сумському НАУ (https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/).
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3909#section-0

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Як оцінюється РНД
ПРН 3. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.	Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС. Полікритеріальна оцінка поточної роботи здобувачів вищої освіти: опитування теоретичних питань, оцінка рівня знань, продемонстрованих на лабораторно-практичних заняттях; тест множинного вибору; самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи здобувачів вищої освіти (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу). Враховується активність під час обговорення питань, що винесені на заняття; експрес-контроль під час аудиторних занять. Під час поточного і підсумкового контролю у процесі оцінювання ДРН враховуються підготовлені здобувачем та опубліковані наукові публікації у збірниках, які входять до фахових видань та/або матеріалів конференцій.
ПРН 4. Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.	Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС. Полікритеріальна оцінка поточної роботи здобувачів вищої освіти: опитування теоретичних питань, оцінка рівня знань, продемонстрованих на лабораторно-практичних заняттях; тест множинного вибору; самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи здобувачів вищої освіти (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу). Враховується активність під час обговорення питань, що винесені на заняття; експрес-контроль під час аудиторних занять. Під час поточного і підсумкового контролю у процесі

	оцінювання ДРН враховуються підготовлені здобувачем та опубліковані наукові публікації у збірниках, які входять до фахових видань та/або матеріалів конференцій.
ПРН 5. Розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.	Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС. Полікритеріальна оцінка поточної роботи здобувачів вищої освіти: опитування теоретичних питань, оцінка рівня знань, продемонстрованих на лабораторно-практичних заняттях; тест множинного вибору; самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи здобувачів вищої освіти (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу). Враховується активність під час обговорення питань, що винесені на заняття; експрес-контроль під час аудиторних занять. Під час поточного і підсумкового контролю у процесі оцінювання ДРН враховуються підготовлені здобувачем та опубліковані наукові публікації у збірниках, які входять до фахових видань та/або матеріалів конференцій.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендована література ¹
	Аудиторна робота			Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Тема 1. Ветеринарні аспекти охорони здоров'я тварин (засоби і заходи охорони здоров'я тварин через забезпечення якості і безпечності сільськогосподарської продукції).	2		4	15	[1, 3, 4, 10, 17, 23]
Тема 2. Інфекційні хвороби спільні для тварин і людей (Структура інфекційних захворювань. Зоонози)	2		6	15	[1, 2, 4, 5, 8, 25]
Тема 3. Інвазійні хвороби, які передаються від людей до тварин.	2		4	16	[4, 6, 9, 15, 27]
Тема 4. Антибіотикорезистентність зоонозних бактерій	2		4	15	[1, 4, 7, 19, 11, 15]
Тема 5. Альтернатива антибіотикам (пробіотики, пребіотики, симбіотики)	2		4	15	[3, 4, 10, 26]

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

Тема 6. Сучасні специфічні профілактичні засоби. Фактори, які впливають на імунітет (вплив стресу на ефективність вакцинації; імуносупресивна дія мікроорганізмів; імуносупресивна дія мікотоксинів)	2		6	15	[4, 7, 13, 17, 27]
Тема 7. Нові методи профілактики і лікування бактеріальних хвороб тварин (нанотехнології у ветеринарії та медицині)	2		4	15	[4, 5, 7, 22, 24]
Всього	14		30	106	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)	Кількість годин
ДРН 1. Визначати і застосовувати засоби і заходи охорони здоров'я тварин через забезпечення якості і безпечності сільськогосподарської продукції.	<p>Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж.</p> <p>Лабораторно-практичні заняття в (навчально-науковій лабораторії ПЛР-діагностики, міжфакультетській навчально-науковій лабораторії електронної мікроскопії).</p> <p>Демонстрація методик проведення та результатів діагностичних досліджень, ілюстрація, спостереження.</p> <p>Використання технічних засобів навчання та проблемних ситуацій, екскурсії, заняття на виробництві, групові дослідження, використання навчальних та контролюючих тестів).</p> <p>Використання мультимедійних технологій, електронних таблиць, застосування методу аналізу конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, півробітництво студентів (кооперація).</p>	15	<p>Робота з книгою, конспектами лекцій, навчально-методичною літературою (читання, переказ, виписування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів).</p> <p>Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням (інструкція з профілактики та ліквідації інфекційного захворювання).</p> <p>Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження.</p> <p>Студент повинен застосовувати методи навчання за характером логіки пізнання (аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод, традитивний метод).</p> <p>На основі вивченого і опрацьованого матеріалу самостійно генерувати думку під час теоретичного опитування, рішення ситуаційних завдань, диспутів, обговорень, бінарних занять, ділових та рольових ігор, групових досліджень).</p> <p>Використовувати мультимедійні технології, діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).</p>	35

<p>ДРН 2. Виявляти ризики, розробляти та проводити заходи, спрямовані на захист тварин за зоонозних хвороб.</p>	<p>Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж. Лабораторно-практичні заняття в (навчально-науковій лабораторії ПЛР-діагностики, міжфакультетській навчально-науковій лабораторії електронної мікроскопії). Демонстрація методик проведення та результатів діагностичних досліджень, ілюстрація, спостереження. Використання технічних засобів навчання та проблемних ситуацій, екскурсії, заняття на виробництві, групові дослідження, використання навчальних та контролюючих тестів). Використання мультимедійних технологій, електронних таблиць, застосування методу аналізу конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, півробітництво студентів (кооперація).</p>	<p>15</p>	<p>Робота з книгою, конспектами лекцій, навчально-методичною літературою (читання, переказ, виписування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів).</p> <p>Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням (інструкція з профілактики та ліквідації інфекційного захворювання). Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. Студент повинен застосовувати методи навчання за характером логіки пізнання (аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод, традиційний метод).</p> <p>На основі вивченого і опрацьованого матеріалу самостійно генерувати думку під час теоретичного опитування, рішення ситуаційних завдань, диспутів, обговорень, бінарних занять, ділових та рольових ігор, групових досліджень). Використовувати мультимедійні технології, діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).</p>	<p>35</p>
<p>ДРН 3. Визначати і застосовувати засоби і заходи охорони здоров'я тварин через раціональне застосування антибактеріальних та екологічно безпечних препаратів</p>	<p>Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж. Лабораторно-практичні заняття в (навчально-науковій лабораторії ПЛР-діагностики, міжфакультетській навчально-науковій лабораторії електронної мікроскопії). Демонстрація методик проведення та результатів діагностичних досліджень, ілюстрація, спостереження. Використання технічних засобів навчання та</p>	<p>14</p>	<p>Робота з книгою, конспектами лекцій, навчально-методичною літературою (читання, переказ, виписування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів).</p> <p>Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням (інструкція з профілактики та ліквідації інфекційного захворювання). Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. Студент повинен застосовувати методи</p>	<p>36</p>

	<p>проблемних ситуацій, екскурсії, заняття на виробництві, групові дослідження, використання навчальних та контролюючих тестів). Використання мультимедійних технологій, електронних таблиць, застосування методу аналізу конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, півробітництво студентів (кооперація).</p>		<p>навчання за характером логіки пізнання (аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод, традуктивний метод). На основі вивченого і опрацьованого матеріалу самостійно генерувати думку під час теоретичного опитування, рішення ситуаційних завдань, диспутів, обговорень, бінарних занять, ділових та рольових ігор, групових досліджень). Використовувати мультимедійні технології, діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).</p>	
--	--	--	---	--

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
	Тематичне опитування	20 балів / 20 %	Щотижня
	Виконання завдань на лабораторно-практичних заняттях	20 балів / 20 %	Згідно з розкладу
	Тест множинного вибору	15 балів / 15 %	Впродовж 7-8 тижнів
	Доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни	45 балів / 45 %	Згідно з розкладу

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ³
Тематичне опитування	<12 балів	12-15 балів	15-18 балів	20 балів
	Студент може відтворити тільки окремі фрагменти з курсу.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми

² Зазначити компонент сумативного оцінювання

³ Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

Виконання завдань на лабораторно-практичних заняттях	<12 балів	12-15 балів	15-18 балів	20 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшу частину завдань виконано з використанням на основі основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення лабораторно-практичних завдань. Виконання індивідуальних контрольних завдань значно формалізовано, відсутнє глибоке розуміння роботи	Студент засвоїв основний матеріал, та розуміє і виконує лабораторно-практичні завдання, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає незначну кількість неточностей.	Здобувач реалізує теоретичний матеріал дисципліни при виконанні лабораторно-практичних робіт, здатен аналізувати та співставляти отримані результати на основі набутих з даної дисципліни знань, умінь, практичних навичок
Тест множинного вибору	≤ 5 балів	6–9 балів	10–13 балів	14–15 балів
	Студент дає правильну відповідь на декілька питань (≤ 33% правильних відповідей).	Студент має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються і дає правильну відповідь на декілька питань (34–59% правильних відповідей).	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, і дає правильну відповідь на декілька питань (60–89 % правильних відповідей).	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни, правильно дає відповідь на питання тесту (90–100 % правильних відповідей).
Оформлення та презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу	<9 балів	10-19 балів	20-39 балів	40–45 балів
	Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутні. Студент не виконав самостійне опрацювання матеріалу.	Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, але окремі складові відсутні або недостатньо опрацьовані, студент працював пасивно.	Знає основні положення, що мають визначальне значення при виконанні самостійної роботи / індивідуальних завдань. Помилки у відповідях є не	Виконано усі вимоги, завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.

			суттєвими.	
--	--	--	------------	--

5.3.Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усний зворотній зв'язок після вивчення тем 1–3, 6–7	3 тиждень
2	Письмовий зворотній зв'язок після вивчення тем 4–5	8 тиждень
3	Письмовий зворотній зв'язок від викладача під час роботи над лабораторно-практичними завданнями	Протягом 1 тижня після виконання
4	Усний зворотній зв'язок від викладача після доповіді з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни	Протягом занять

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні джерела

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст. 141. [Із змінами і доповненнями, внесеними Законами України від 8.12.2004 року № 2222-IV, від 1.02.2011 року № 2952-VI, від 19.09.2013 року № 586-VII, від 21.02.2014 року № 742-VII.](#)
2. Цивільний кодекс України. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/ru/ed20131011#Text>
3. Закон України «Про ветеринарну медицину» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 14, ст. 116).
4. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення». Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>
5. Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження». Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3447-15#Text>
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
8. Ярчук Б.М., Вербицький П.І., Литвин В.П., та ін. Загальна епізоотологія. Біла Церква, 2002 - 656 с.
9. В.П.Литвин, А.Ф. Євтушенко та ін. Практикум із загальної епізоотології. К.: ВЦ НАУ, 2003 – 175 с.

Допоміжна

10. Кассіч В.Ю. Епізоотологія та інфекційні хвороби. Спеціальна епізоотологія. «Боротьба з зоонозами як основа біологічної безпеки України». Методичний посібник для студентів з спеціальностей 211 – «Ветеринарна медицина», 212 – «Ветеринарна гігієна та експертиза». Освітній рівень: «бакалавр», «магістр» ветеринарної медицини. Суми, 2020.
11. Кассіч В.Ю., Касяненко О.І. Протиєпізоотичні заходи в тваринництві. Підручник. Суми. 2022, 258 с.
12. Корнієнко Л.Є., Бусол В.О., Недосєков В.В., Ушкалов В.О., Головка А.М., Корнієнко Л.М. Дудников Л.А. Інфекційні хвороби тварин з везикулярним синдромом. Навчальний посібник. гриф МОН. / За ред. Л.Є. Корнієнка. Біла Церква: БДАУ, 2010, 272 с .
13. Корнієнко Л.Є., Бусол В.О., Недосєков В.В., Кучерявенко О.О., Кучерявенко О.О., Корнієнко Л.М. Хронічні інфекційні хвороби тварин. Біла Церква, Білоцерків. держ. аграр. у-т. 2009, 291 с.

14. Корнієнко Л.Є., Недосєков В.В., Бусол В.О., Корнієнко Л.М., Ушкалов В.О., Головка А.М. Сапронозні інфекційні хвороби тварин. Біла Церква: Білоцерків. держ. аграр. у-т. 2009. 307 с.
15. Каришева А.Ф. Спеціальна епізоотологія. К.: "Вища освіта", 2002. - 701с.
16. В.П. Литвин, Л.В. Олійник, Л.Є Корнієнко, Б.М.Ярчук. Факторні хвороби с/г тварин. Біла Церква. 2002.- 368 с.
17. Божко Г.К. Організація протиепізоотичних заходів. - Київ. "Урожай" 1974.-229 с.
18. Р.Кравців, Я.Злонкевич, Б.Корж, І.Олексюк Інфекційні хвороби великої рогатої худоби. Львів, - 2001. - 394с.
19. Конопаткин А.А., Бакулов И.А., Нуйкин Я.В. Эпизоотология и инфекционные болезни с/х животных. М., "Колос", 1984.-543 с.
20. Куриленко А.Л. Крупальник В.Л. Лечение сельскохозяйственных животных при инфекционных болезнях. М. "Агропромиздат", 1986.-191с.
21. Зон Г. А. Патологоанатомічний розтин тварин / Г. А. Зон, М. В. Скрипка, Л. Б. Івановська. ; під ред. Г.А. Зона. – Донецьк : ПП Глазунов Р.О., 2009. – 189 с.

Методичне забезпечення

22. Касяненко О.І. Захист здоров'я тварин. Методичні вказівки щодо проведення лабораторно-практичних та самостійних занять для студентів ФВМ, спеціальність 211 «Ветеринарна медицина» освітнього ступеня «магістр», Суми, 2022 рік, 24 с.
23. Литвиненко В.М. Вакцинопрофілактика захворювань птахів. Навчальний посібник, 2016.
24. Кассіч В.Ю., Ребенко Г.І., Методичні рекомендації «Емерджентні та екзотичні інфекції.» - Суми, 2011 - 16 с.
25. Ребенко Г.І. Природно-осередкові інфекційні хвороби. Навчальний посібник. – Суми, 2012 – 52 с.
26. Кассіч В.Ю., Ребенко Г.І. Антимікробна терапія при інфекційних захворюваннях тварин. Навчальний посібник. - Суми, 2013 рік - 50 с.
27. Ребенко Г.І., Байдевятов Ю.А. Пробиотики та біотерапія. Методичні вказівки — Суми, 2014 рік. — 28 с.

Інші джерела

Сайт державної ветеринарної та фітосанітарної служби: <http://www.vet.gov.ua/>

Сайт МЕБ : <http://www.oie.int/>

Сайт Держпродспоживслужби <http://www.consumer.gov.ua>